

“Nej, farfar. Det är en mus, inte en elefant!”

GRÅ STARR – KATARAKT

Hindrar din grå starr dig från att se livets alla små underverk?

DIN
SYN DITT
VAL

Alcon A Novartis
Division

GRÅ STARR – KATARAKT

- Ser du suddigt eller lider du av dimsyn?
- Ser du färger som mörka och matta?
- Fungerar inte dina glasögon längre?
- Känns solljus eller andra starka ljuskällor obehagligt starka eller bländande?
- Ser du sämre i mörker eller ser du ringar runt ljuskällor?

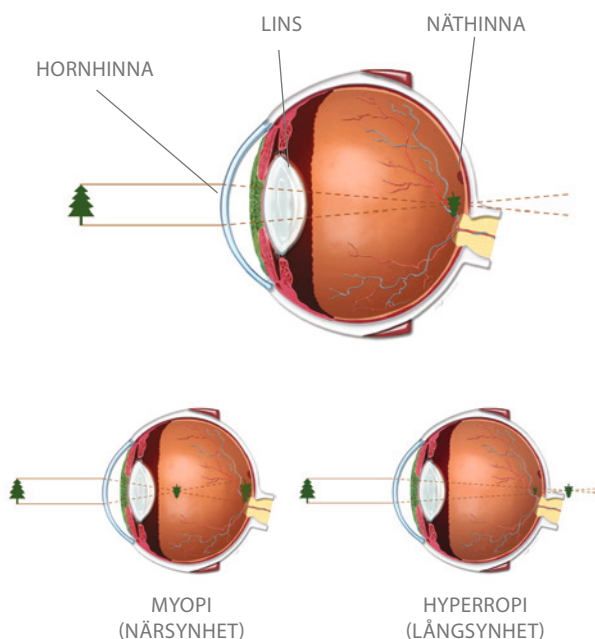
Om du lider av något eller flera av dessa symptom, kan du ha drabbats av katarakt, eller grå starr, som gör att ögats naturliga lins blir grumlig. Många drabbas med stigande ålder och grå starr är i dag den vanligaste orsaken till synförsämring hos vuxna i åldern 55 år eller äldre.

Lyckligtvis lever vi i en tid då det finns många olika artificiella linser att välja mellan och resultaten blir ofta mycket goda. Beroende på vilka du väljer, kan du få möjligheten att se bra på alla avstånd, med mycket litet eller inget behov av glasögon eller kontaktlinser.

SÅ FUNGERAR SYNEN

Våra ögon kan jämföras med en kamera. När vi tittar på något reflekteras ljuset från objektet och in i ögat genom hornhinnan. I linsen bakom hornhinnan bryts ljuset och projiceras vidare till näthinnan, som i sin tur omvandlar ljuset till elektriska impulser som färdas via synnerven till hjärnan. Hjärnan omvandlar sedan dessa elektriska impulser till bilder.

Synen är beroende av hela denna kedja av händelser. Men det är främst linsen som avgör om vi ser saker klart och tydligt, eller suddigt.

VANLIGA SYNPROBLEM

Myopi (närsynthet)

Personer som är närsynta ser bra på nära håll, men har svårt att tydligt se saker på avstånd. Myopi beror vanligtvis på att ögat är för långt, vilket gör att ljuset bryts och hamnar i fokus framför näthinnan.

Hyperopi (översynthet/långsynthet)

Översynt personer ser bra på långt håll, men kan ha svårt att se tydligt på nära håll. Hyperopi beror vanligtvis på att ögat är för kort, vilket gör att ljuset bryts och hamnar i fokus bakom näthinnan.

Astigmatism (brytningsfel)

Ibland är hornhinnans krökning något skev och liknar mer en rugbyboll än en helt rund boll till formen. Denna vanliga oregelbundenhet kallas för astigmatism och gör att en del av de ljusstrålar som bryts i linsen hamnar i fokus på näthinnan medan andra inte gör det.

Presbyopi (ålderssynthet)

Presbyopi är ett åldersrelaterat synfel som gör att man ser suddigt på nära håll. Det beror på en gradvis försämring av rörligheten i ögats naturliga lins och musklerna som omger den.

Presbyopi i kombination med myopi, hyperopi och/eller astigmatism kräver att man använder bifokala eller "progressiva" glasögon för att se bra på både nära och långt håll. Det är viktigt att veta att man vid en operation av grå starr ofta samtidigt korrigerar ett eller flera av dessa synfel. Detta innebär att du kanske bara behöver glasögon eller kontaktlinser vid vissa tillfällen för att se bra – eller så behöver du dem inte alls.

GRÅ STARR: EN NATURLIG DEL AV ÅLDRADET

Grå starr är den vanligaste orsaken till synförsämringar hos personer som är 55 år eller äldre. Vid grå starr blir linsen inne i ögat grumlig. Linsen som sitter bakom regnbågshinnan (iris) kan jämföras med en kamera lins, som ska skicka skarpa bilder till näthinnan, som i sin tur skickar bilderna vidare till hjärnan. Ögats lins kan bli så grumlig att varken ljus eller bilder når näthinnan.

Grå starr kan vara orsaken till att tydliga bilder blir suddiga, skarpa färger framstår som matta, eller att mörkerseendet blir sämre. Det kan även vara orsaken till varför läsglasögon eller bifokala glasögon inte längre fungerar lika effektivt.

Symptomen vid grå starr har beskrivits som att synintrycken blir som en gammal suddig film.

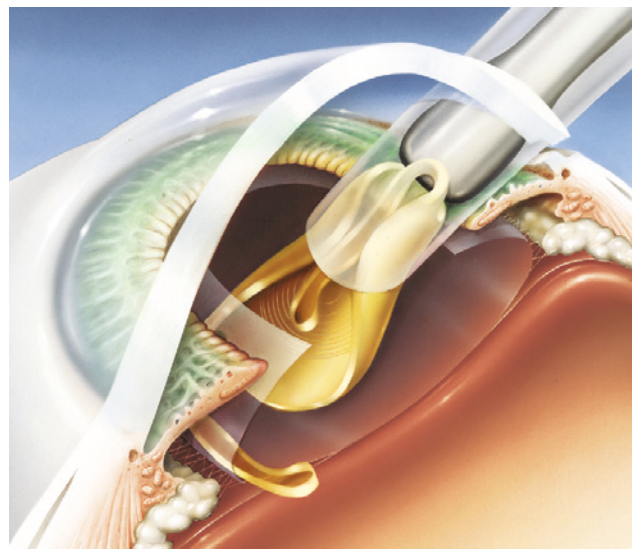
Men grå starr är ingen "film" framför ögat, och går inte att åtgärda med vare sig diet eller laser. Den går inte heller att förebygga på något sätt. Ögonskador, vissa sjukdomar och till och med en del läkemedel kan göra att synen blir grumlig, men grå starr är i de allra flesta fall åldersrelaterad. Det bästa sättet att behandla grå starr är att på kirurgisk väg avlägsna den gamla grumliga linsen och ersätta den med en ny konstgjord lins, och därigenom märkbart förbättra både syn och livskvalitet.

GRÅSTARRSOPERATION

Bra syn på ett ögonblick, en gråstarrsoperation är ett av de säkraste och mest effektiva kirurgiska ingreppen som utförs i dag. Faktum är att det utförs mer än 100.000 gråstarrsoperationer varje år bara i Sverige. Operationen innebär att man gör ett litet snitt i ögat och för in ett instrument som är ungefär lika stort som spetsen på en penna för att sönderdela och avlägsna den grumliga linsen. När linsen väl är avlägsnad för man in en konstgjord intraokulär lins (IOL) genom samma snitt och lägger den på plats.

Vad händer före och efter en gråstarrsoperation

De flesta blir överraskade när de får reda på hur enkel och smärtfri en gråstarrsoperation är. Operationen tar vanligtvis 20–30 minuter eller mindre och de flesta patienter kan återgå till sina vardagliga sysslor redan nästa dag.

Följande fakta hjälper dig med förberedelserna inför en operation:

- ❖ Lokalbedövning ges för att bedöva nerverna i och omkring ögat.
- ❖ Före och/eller efter operationen kan din läkare i vissa fall skriva ut ögondroppar mot infektioner och för att minska svullnad.
- ❖ De flesta patienter får förbättrad syn genast efter operationen, men synen kan fortsätta att förbättras under flera dagar eller veckor.

VAD ÄR EN INTRAOKULÄR LINS (IOL)?

En intraokulär lins (IOL) är en konstgjord lins som placeras i den grumliga linsens ställe vid gråstarrsoperationen. Den goda nyheten är att du har drabbats av grå starr i en tid då tekniken med intraokulära linser har gjort stora framsteg.

Tidigare användes enbart monofokala linser vid gråstarrsoperationer. Denna typ av lins är mycket effektiv när patienten ser suddigt på långt håll pga myopi eller hyperopi. Men patienten behöver fortfarande glasögon för att korrigera eventuella ålderssynthet problem med synen på nära håll, och glasögon eller ännu en operation för att korrigera astigmatism.

Nya framsteg inom forskningen har bidragit till att den nya generationens linser kan ge dig bra syn på alla avstånd och du kan slippa enkelslipade glasögon, progressiva glasögon eller läsglasögon. Här följer en genomgång av egenskaperna hos de tre vanligaste typerna av linser som används:

➤ **Monofokala linser**, ger fokus på ett avstånd och ger dig vanligtvis ett bra distansseende. Åldersynta patienter behöver dock fortfarande glasögon för att kunna läsa eller arbeta framför en dator.

➤ **Multifokala linser** används vid gråstarrsoperationer och korrigerar samtidigt ålderssynthet. Målsättningen är att de ska ge god syn på både kort och långt håll, och alla avstånd där emellan. Dessa linser kan även korrigera för astigmatism om nödvändigt.

➤ **Linser för korrigerig**, av astigmatism (toriska linser), används för patienter med astigmatism. I likhet med monofokala linser ger dessa vanligtvis god syn på avstånd så att patienten inte behöver glasögon i lika hög utsträckning. De flesta patienter behöver dock fortfarande läs- eller terminalglasögon pga ålderssynthet. Glasögon kan komma att behövas i vissa situationer.

Vilken lins som är bäst för dig beror på dina ögon och din önskan att slippa beroendet av glasögon. Din läkare går igenom vilka alternativ du har och förklarar vad du kan förvänta dig av dem.

Grå starr kan inverka på allt du ser och gör. Men det behöver inte vara så. Med ett enkelt ingrepp kan man skingra dimmorna och se omvärlden med nya ögon. Färger kan åter framstå som rika och levande och allt du tittar på hamna i fokus.

FRÅGOR & SVAR

När är den bästa tidpunkten att behandla grå starr?

Många tror att grå starr måste ha nått ett visst stadium innan det är aktuellt med behandling. Det stämmer inte längre. Nu-förtiden är gråstarrsoperationer ett rutinemässigt ingrepp och kan utföras så fort synen inverkar negativt på livskvaliteten.

Vad händer om man inte behandlar grå starr?

Med tiden kan de grumliga områden som täcker delar av ögats lins sprida sig och tättna, vilket leder till att synen blir ännu sämre. Det kan ta allt från några månader till flera år. I vissa fall täcks till slut hela linsen och man blir synsvag.

Hur vet jag vilken lins som är bäst för mig?

Det finns ingen specifik lins som fungerar bäst för alla, och det är bara din ögonläkare som kan avgöra vilket alternativ som lämpar sig bäst i ditt enskilda fall beroende på livsstil och aktivitet.

Gör alla linser att du kan se bra på alla avstånd?

Nej, endast en multifokal lins kan ge dig en bra syn på flera avstånd.

Kan grå starr komma tillbaka?

När man genomgått en gråstarrsoperation kan man inte drabbas ännu en gång. Med tiden kan patienter klaga över att synen återigen blivit grumlig eller suddig. Detta tillstånd kallas för sekundär katarakt eller efterstarr. Det går lätt och snabbt att åtgärda med en enkel laserbehandling. Så den linsen du väljer är den som du vanligtvis kommer att ha resten av ditt liv.

Vilka utför gråstarrsoperationer?

Det är bara ögonläkare som specialutbildats inom ögonkirurgi som utför gråstarrsoperationer.

Hur framgångsrika är gråstarrsoperationer?

Hela 98% eller mer av alla gråstarrsoperationer är lyckade. De ständiga framstegen inom teknik och medicinsk utrustning har bidragit till att ingreppen är säkrare än någonsin tidigare.

Läs mer på:
www.dinsyndittval.se

DIN
SYN DITT
VAL

Alcon A Novartis
Division